Рецензия
Вх №40-09-3/11.05.2015 г.

ИНСТИТУТ за ДЪРЖАВАТА и ПРАВОТО * БАН

РЕЦЕНЗИЯ

на докторската работа на тема: „Извънсъдебни способи за разрешаване на административни спорове“

от г-н Матей Тодоров Марев, задочен докторант, секция „Публичноправни науки“, докторска програма Административно право и административен процес,

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по право, професионално направление 3.6.Право, научна област 3. Социални, стопански и правни науки

С удоволствие приех възможността да бъда член на журито и да представя рецензия върху докторската работа на г-н Матей Марев. Познавам г-н Марев от времето, когато беше студент в ЮФ на СУ. Положителните ми впечатления, които имах от него като студент, сега намират своето потвърждание в представената докторска работа. Г-н Марев съчетава своята дейност като практикуващ юрист с научни занимания. Те са изключително интересни, защото се опитват да дадат нещо принципно ново в иначе доста консервативната материя на административния процес. Това допълнително ме мотивира да участвам в тази процедура, т.к. и аз се опитвам да се занимавам с материя, която е нова за българското административнопроцесуално право – част от моите научни търсения са в областта на Споразумението –

правен институт, уреден в АПК и предполагащ не властническо въздействие, а опит за съгласуване на воли.

Г-н Матей Марев е роден в Добрич през 1965г. Завършва право в ЮФ на СУ през 1991г. с успех от държавните изпити 6.00. Той е адвокат към Софийската адвокатска колегия. Освен това е член на Консултативния съвет по законодателството към Народното събрание в една от неговите легислатури. Арбитър е към Арбитражния съд към Българската стопанска камара. От 2008г. до сега е Председател на Арбитражния съд към Българската асоциация на микропредприятията. Наред с дейността си като адвокат и като арбитър г-н Марев е и преподавател по Търговско право към Центъра за образователни услуги към СУ.

През годините г-н Матей Марев прави няколко специализации у нас и в чужбина. Интересът му към правната теория е очевиден. За това съдим от неговите публикации – статии и едно монографично изследване.

Всичко това показва желанието на г-н Марев да се развива и като практикуващ юрист, и заедно с това да представи и теоретично осмисляне на този си опит.

Представената дисертация е израз на неговото желание за развитие на правната теория и практика. За това тя може да бъде оценена високо.

Дисертацията е озаглавена „Извънсъдебни способи за

разрешаване на административни спорове“. Тя е в обем от 190 стр., разпределени в 5 глави, увод и заключение. Още тук прави впечатление богата библиография, която включва литература на български и на други езици. Считам, че материята на дисертацията е разпределена правилно и е обхванатата в цялост. Това е особено качество на работата – засегнати са всички основни въпроси в тази област, за което авторът трябва да бъде поздравен.

1.Актуалността на темата е вън от съмнение. От една страна, такъв начин на решаване на спорове в административното право е изключително важен, полезен и ефективен. Чрез него се постига както облекчаване на съдебната система, така и доближаване на администрацията до обществото. Освен това, извънсъдебното решаване на спорове с администрацията дава възможност за решаване на споровете в разумен срок.

2.В гл.1 докторантът разглежда понятието „правен спор“ и способите за неговото разрешаване. Разгледани са основните теории, тезите, които се застъпват в нашата административноправна доктрина. На първо място следва да се отчете внимателното боравене на докторанта с материята и изводите, до които са стигнали авторите преди него. Той показва и уважението си към постигнатото преди него. Добро впечатление прави извеждането на основните характеристики на административния спор.

Логично авторът представя възможните способи за разрешаване на правни спорове. Отчита развитието на законодателството – ГПК и Закона за медиацията. Изразявам положително отношение към дефинирането на термина "способ" като правно уредено производство, с помощта на което страните преодоляват разногласието помежду си относно законосъобразността на дадено правоотношение и го заместват с правен мир.

От тук се стига до възможността за разрешаване на спорове чрез извънсъдебни способи. Добре е, че докторантът често се обръща към европейската практика, европейските актове и европейската терминология. Разглеждат се, освен това, различните способи и начините за тяхното прилагане. Подкрепям тезата на автора за представяне на работно определение на понятието „извънсъдебен способ за разрешаване на административни спорове". Считам, че това определение вече намира своето място в административноправната теория. На много добро теоретично равнище е развитата теза за предметния обхват на извънсъдебните способи, в това число и тези по АПК.

3.Втората глава на докторската работа представя разрешаването на спорове по административен ред. Като способи са посочени правни институти на АПК. Това е един от редките случаи в българската теоретична литература, в който се обръща внимание на предвидената в АПК възможност да

се назначи комисия. Също така се отделя внимание на възможността, предвидена в чл.97, ал.1 от АПК, за обявяване нищожност на акта. Извършен е много добър анализ на контролния характер на производството пред по-горестоящия административен орган. Изразявам съгласие с констатацията, че доказването в производството пред по-горестоящия административен орган не е уредено. Следва да бъде подкрепен и изводът, че директното приложение на чл.266 от ГПК води до колизия между принципите на обективната истина и служебното начало.

Тази докторска работа е една от малкото напоследък, която се занимава с възможността да възникне спор за целесъобразност. Посочени са трудностите, теоретичните тези и многообразието на различните аспекти на целесъобразността.

Добро впечатление прави анализът на разрешаването на спорове от особени юрисдикции. Това също е рядко срещано в теорията през последните години. Подробно е разгледана англосаксонската доктрина и законодателна практика. Считам, че направените изводи са важни и показват серозното отношение на автора към материята.

Препоръчвам авторът да изрази по-категорично становището си относно съществуването и дейността на особените юрисдикции. Считам, че това е спор, който ще продължи през годините с умерена интензивност и затова

работата би била по-ценна не само с обобщаването на съществуващите становища и тяхното изследване, но и със вземането на категорична позиция. Това е нужно и предвид заглавието и съдържанието на представената работа. Добре е да се каже, че въпросът дали административният орган правораздава, следва да се реши прагматично, но трябва да изрази позиция и да се посочи мястото на съдилищата в този процес.

Докторската работа печели много от това, че са представени изводи и предложения за усъвършенстване на законодателството.

4.Третата глава е посветена на разрешаване и предотвратяване на административни спорове със споразумението по АПК. Тук авторът се спира на споразумението и неговата уредба по АПК. Прави интересният извод, с който аз не мога напълно да се съглася, че пестеливата уредба има и положителни страни, т.к. оставя широко отворени врати за начина, по който може да се стигне до споразумение. Аз намирам това твърдение за трудно защитимо. Може да се каже, че уредбата на споразумението е лаконична, защото законодателят няма опит, защото това напомня за модели от миналото. Не считам обаче, че пестеливата уредба може да помогне с нещо.

Много добро впечатление ми прави разработката за предотвратяване на споровете. Тук има не само правен

анализ, но се стига и до философски обобщения за смисъла от предотвратяването на спорове. Това е изключително ценен анализ.

5. Авторът има слабост към медиацията и за това глава 4 е посветена на един от способите за разрешаване и предотвратяване на административни спорове, а именно медиацията. Не е ясно с какво този способ заслужава по-серозно внимание. Той е най-трудно приложимият за извънсъдебно разрешаване на спорове. Независимо от моите съмнения, считам че авторът коректно е изложил съществуващите становища относно същността на медиацията и нейното приложение в административното право. Приветствам подходът да се правят препоръки за усъвършенстване на уредбата и се надявам авторът, а също и практиката, да опровергаят моя скептицизъм по отношение на медиацията. Докторантът е положил усилия и коректно е изложил както своето, така и различните други становища. И тук бих препоръчал при подготовката за издаване да се даде повече тежест на неговото лично виждане, а не просто да се анализират текстове от теорията и актове на европейските институции.

6.Последната пета глава е посветена на арбитражът като способ за разрешаване на административни спорове.

Извършеното общо описание на арбитража, на негова същност и предимства, е на високо ниво. Добро е

сравнението между него арбитража и правораздаването. Подчертани са характеристиките на арбитража като договорна и съдебна процедура. По-нататък са разгледани неговите особености. Считам, че въпросът за допустимостта трябва да се разгледа по-подробно и да се даде допълнително обосноваване. Това е важно, защото арбитражът е път към облекчаване на съдебните процедури, към ограничаване на натоварването на съдилищата. Много голям професионален интерес у мен предизвика анализът за влиянието на арбитража върху административната дейност, за неговото съчетаване с административните договори и със споразумението.

7. Предложенията, които авторът прави са обосновани и имат висока практическа стойност. Дори само част от тях да се възприемат от законодателя, то това ще способства за демократизиране на решаването на правните спорове в административното правораздаване и ще доведе до подобряване на административното правосъдие.

8. Без да навлизам в подробности, ще отделя внимание на някои от статиите на г-н Марев. Те също са показателни за неговите научни интереси и за желанието му да се развива в областта на правната теория. Сред тях искам да посоча тези две статии, които са посветени на споразумението и на медиацията. Те могат да се оценят положително. Другите две статии са по тематиката на английското право.

Езикът, на който е написана докторската работа е добър, тя е лека за четене и за разбиране.

Като цяло давам положителна оценка на докторската работа на г-н Матей Марев. Считам, че тя има качествата на дисертационен труд, може да бъде защитена успешно. Аз изразявам положителното си отношение към тази работа, ще гласувам положително и призовавам другите членове на журито да направят същото, за да бъде дадена на г-н Марев научна и образователна степен „доктор“ по право. Това е реалната оценка на неговия труд досега и му пожелавам успехи в тази област и за в бъдеще.

05.05.2015г.

проф. Цветан Сивков